

A honvédelmi hozzájárulás szabályairól

A honvédelmi hozzájárulásról szóló törvényerejű rendelet módosításáról és az ezzel kapcsolatos új kormányrendeletéről kért tájékoztatását az MTI munkatársa a Honvédelmi Minisztérium illetékesétől, akik az alábbiakban ismertették az intézkedések lényegét, a hadkötelesek érdekvédelmét szolgáló rendelkezéseket és a hatálybalépés idejét.

— Dolgozó népünk előtt érthetően megnőtt a katonaviselt emberek becsülete, s az új intézkedések lényege éppen e társadalmi megbecsülés kifejezése, a szociális körülmények fokozottabb szem előtt tartásával. Ezzel párhuzamosan fontos cél az is, hogy megvalósuljon a honvédelemmel kapcsolatos terhek arányosabb elosztása.

— A kormány lényegében feladatnak tekinti annak biztosítását, hogy a hazai védelemben felelősen részt vevő sorköteles fiatalok minél nyugodtabb körülmények között tehesse-nek eleget hazafias, állampolgári kötelességüknek. Ehhez hozzátartozik, hogy államunk intézményesen kíván gondoskodni arról: a bevonulók családtagjainak — feleségüknek, szüleiüknek — anyagi gondjait. Ez indította a kormányt a családi segély összegének emelésére.

— Nem hagyhattuk figyelmen kívül azt sem, hogy a polgári életben, a termelő munkába való vissza-

térés bizonyos gondokat jelent a leszerelőknek. Ezért államunk a jövőben a leszerelés időszakában is segíti a fiatalokat azzal, hogy nagy többségüket egyszeri pénzjuttatásban részesíti.

— A juttatásnak és mértékének meghatározásakor azt veszik figyelembe, ki hogyan állt helyt, milyen eredményeket ért el a kiképzési feladatok teljesítésében, s milyenek otthoni szociális körülményei. Mindez az eddiginél nagyobb összegeket igényel. Egyrészt ezek fedezésére, másrészt, hogy csökkenjen az anyagi helyzetbeli különbség a katonai szolgálatot teljesítő, illetve nem teljesítő fiatalok között, felemelték a honvédelmi hozzájárulás összegét. Ami pedig a felhasználást illeti: a hozzájárulás emelt összegéből elsősorban a sorkatonák rászoruló hozzátartozóinak családi segélyét növeljük. A fennmaradó pénz pedig a leszerelők nagyobb részének támogatására fordítjuk. A honvédelmi hozzájárulás felemeléséből befolyó összeget csak a fenti célokra lehet felhasználni.

— Egyidejűleg szélesítjük azoknak a körét, akik mentesülhetnek a hozzájárulás fizetésétől. Indokolt például, hogy mentesítést kapjanak, akiket sorkatonai szolgálatból leszereltek, a katonai kötelemekkel összefüggő baleset, sérülés vagy betegség miatt, vagy akik legálább kétharmad részben csökkent munkaképességűek.

Párizs és a Duna-kanyar

A Minerva új bemutatói

Ami igaz, igaz: a Minerva Színpad nem tékozolja energiáját csip-csup kis ügyekre, perckönnyű jelene-tecskékre. A múlt héten *Juhász Ferenc* és *Illyés Gyula* szuggesztív gondolatosságú oratóriumait mutatták be, most, hétfőn este pedig két egyfelvonásost. *Benedek Katalin: Idegen utcában* és *Karinthy Ferenc: Dunakanyar* című darabjainak színrevitele csakúgy komoly próbára tette a nagy kedvvel dolgozó fiatalokat. Mindkettőt *Konter László* rendezte.

Az *Idegen utcában* diszszidens fiatalokról szól, rövid eseménye párizsi al-bérleti szobájukban játszódik le, közvetlenül tovább-vándorlásuk előtt. Különbszakadt néhány hazánkfia meghasonlást igyekszik indokolni, bár szűkmentés lélektani indítékaival nehéz: a belső emigráció lélekölő tépelődése számtalan más összetevőből válna cselekvéssé. Ezen összetevők híján, a megmaradt csekélyke dilemmával sikeresen megbirkóztak a Minerva fiataljai. *Konter László* igazi profifigyelemmel rendezte be, s maga is ott játszott, mint karmester tartotta kézben a fejlemények vonalát. Mellette *Molnár Judit*, *Kapuzián Artur* és *Khim Antal* nem hasztalan serénykedett bemutatni a diszidens felnőtt-fiatalok néhány jellegzetes mintapéldányát. Egyetlen észrevétel: szobajelenetnél (amatőr színpadon!) szerencsésebb leültetni a szereplőket, a kényelmi helyzet passzivitásából egyszerűbb játszani.

Molnár Judit és Kontra László a Dunakanyarban

A Dunakanyar látszólag könnyed fajsúlya ellenére kifejezetten bravúrdarab. Pergő dialógusa érzelmi hullámzásban közelíti egymáshoz a véletlen kiszemelt „áldozatait”, ahol a flörtől kell eljutni valami mélyebb, humánusabb emberi kapcsolatra. *Molnár Judit* és *Kontra László* vállalkozott rá, részleteiben kitűnő pillanatokkal, megoldásokkal, egészében kissé energizáltan, vontatottan. Talán a szöveg fölényesebb ismeretével ügyesebben gyorsulna fel ez az expressz-szerűség. Találó viszont a külső zörejek alkalmazása, s lényegében jó hangnemen transzponálták a hoci-nesze szó-párbaj frappáns, csillogó poénjeit is.

A Minerva Színpad — gyors újabb premierjével — feltétlen érdeklődést keltett. Kár lenne a két előadással beérni, már az érte vállalt szorgalom, energia miatt is. Nyugodtan tervezhetnek reprizeket, lesz közönségük.

N. I.

Jogi szabad-egyetem

A TIT Csongrád megyei szervezetének jogi és gazdasági szakosztályai elhatározták, hogy a gazdasági vezetők számára jogi szabadegyetemet szerveznek. A szabadegyetem tematikája felel meg az új gazdasági mechanizmus eddigi tapasztalatait, a hitelügyletek közgazdasági problémáit, a vállalatok szerződéses kapcsolatait, s az új gazdasági mechanizmus tapasztalatait, a döntőbizottságok gyakorlatában. A szabadegyetem előadásait az elméletben és a gyakorlati életben egyaránt jártas jogászok és közgazdászok tartják. Bővebb felvilágosítást a TIT Csongrád megyei szervezetének titkársága (Szeged, Kárász utca 11. sz.) nyújt.

Érdekes öszintén beszélni levelezőinkkel. Ha még kissé nehezen is, még az egyéni bajokba kapaszkodva, de egyre többen vannak olyan közügyekről, amelyek szinte már lapunkon is túlnőnek. Napirenden egy nagy gyűjtőtema mostanában, ami mellett nem lehet szó nélkül elmenni: ez az egészségügy. A kórházak ellátottsága, az ápolónők

helyzete, a beteg és az orvos viszonya.

Miszter Alkohol

Egy belgyógyász orvos a Népszabadság vasárnapi vezércikkére reagálva írja, hogy sajnos, a kevés kórházi, klinikai ágyat is gyakran foglalják el olyanok, akiknek nem ott lenne a helyük. Szegeden például nincs kijózanító, ezért Miszter Alkohol áldozatait az ügyeletes kórházba, klinikára viszik, s ezzel a rendes betegellátást is megzavarják. Feltétlenül szükség lenne tehát arra, hogy ezt a kérdést is megoldják.

Két vélemény

Szűcs Pálné (Somogyi Béla u.) azt tapasztalta, hogy nem tartják az orvosok és az ápolónők magukat mindenütt ahhoz, amit az Egészségügyi Minisztérium lapunknak adott válaszában olvasott. Állítja: a betegek ismerik jogukat, csak gyávák, amikor arra kerülnek sor, hogy az őket kezelő orvosra panaszkodjanak. Inkább alkalmazkodnak a szo-

kásokhoz. Más véleményen van G. F.-né, aki sokszor feküdt a klinikán, és nem egy alkalommal tanúja volt annak, hogy a beteg akarta a pénzt punknak adott válaszában olvasott. Állítja: a betegek ismerik jogukat, csak gyávák, amikor arra kerülnek sor, hogy az őket kezelő orvosra panaszkodjanak. Inkább alkalmazkodnak a szo-

Utcai egészségügy

Nem ért különösebben az orvostudományhoz az a budapesti olvasónk sem, aki nemrégiben Szegeden járt. Azt azonban ő is tudja, hogy az egészségügy ügye nemcsak az orvosokon áll vagy bukik. Azt tapasztalta ugyanis — véleményét mások levelei is alátámasztják —, hogy nem tulajdonítanak elég jelentőséget a sőt erről, még semmi hátfüst, a por száműzésének a társa nem volt sorainknak.

Gyakorlat kérdése

Érdekes levelet írt lapunknak három orvostanhallgató, akik végzés előtt állnak, és úgy érzik, nagyon nehéz lesz megfelelni annak a várakozásnak, amellyel a mai betegek viselkednek az orvosok iránt. Már csak azért is nehéz lesz, mert éppen a gyakorlati tudás hiányzik, elsősorban erre lenne szükség ahhoz, hogy azonnal tudjanak segíteni a betegeknek, ha kikerülnek az egyetemről. Sajnos, nehezebb a helyzetet a klinikák zsúfoltsága, ha jól tudják, háromszor annyit a hallgatók, mint akkor, amikor ezeket építették.

Az emberiség A nővérhiány is segít okai

A gyógyuláshoz nemcsak az orvosok helytállása szükséges. Sokszor az emberké is, akik közé a frissen felgyógyult kerül. Megható levelet írt például szerkesztőségünknek Terevászky Jánosné (Április 4. útja 27.), hetvenöt éves olvasónk, aki még sohasem tapasztalt olyan emberi kedvességet, segíteniakarást — pedig sokféle járt —, mint amivel a házában, a II. emeleten találkozott. Amikor beteg volt, ellátták étellel, s úgy érzte, szomszédai segítették viszsza az életbe.

Egy régi nővér figyelemre méltó tényekkel járult hozzá, hogy tisztábban lássunk a „nővérkérdésben”. Leírja például, hogy milyen nehéz a három műszakban dolgozóknak, mivel nem tudják kisgyerekeiket elhelyeztetni. Ha például az orvosegyetemnek lenne éjjeli működő napközi otthona, sokkal több ideges anyának enyhítené a gondját. Úgy tudja, valamikor ez szóba került, de aztán nem valósult meg a terv. Kár.

Az egészséges étrend eleme

A gyümölcslevek táplálkozási jelentősége

Az elmúlt évtizedekben világszerte rohamos fejlődésnek indult a természetes alapanyagokból készült gyümölcslevek és szénasavas üdítő italok gyártása és fogyasztása. A kultúr világ hamar belátta ezek táplálkozási és nepegségügyi jelentőségét. A szakirodalomból ismert munkák egymás után számolnak be a gyümölcslevek rohamos elterjedéséről, a gyümölcsgyártó üzemek beruházásainak növekedéséről. Ez igen jelentős különösen ott, ahol napjainkban az alkoholos italokat nagyobb tetszéssel fogadják a fogyasztók. Sajnos, hazánkban nem használjuk ki kellőképpen az igen kedvező természeti adottságainkat a gyümölcslé- és üdítőital-gyártásban. Ez vonatkozik a mennyiségre, de nagyon szegényes a választékunk is. A nagy tömegben természetesen gyümölcslevek közül, pl.: az almát csak 6—8 százalékban szerepeltetjük a gyártott gyümölcslevek sorában. Nem gyártunk elegendő választékban zöldségleveket, de általában a készítésére sem fordítunk elég gondot. Akár a gyümölcslé, akár az üdítő italok fogyasztásában vizsgáljuk az egy főre eső értékeket, hazánk ezen a területen eléggé lemaradt.

Hasznos és kellemes

Mindezen nehézség ellenére gyümölcslé- és üdítőital-gyártásunk hazai viszonylatban ma már nem elhanyagolható. Városunkban is vannak ígéretes törekvések, amelyek eredményes megvalósítása során próbálják majd a magyar fogyasztót is az igen nagy táplálkozási értékkel rendelkező gyü-

mölcslevek „részoktatására”.

Nálunk a gyümölcslé rendszerint az étkezések végén szoktak fogyasztani, ez vonatkozhat a gyümölcslevekre is. Ez célszerű is, mert így az evés befejeztével, az emésztéshez szükséges víz nagy részét tulajdonképpen a gyümölcs szolgáltatja. A sok gyümölcslé, amely azonban nem kizárólag vízből, hanem a benne oldott számtalan értékes anyagból is áll, nemcsak hasznos, hanem kellemes is.

A lehűtött gyümölcslé üdítő hatása révén jólesően lehűti a szervezetet. A szervezetet felépítő sejtfalak elhasználódását gyümölcslé-ivás következtében lejtőző bioreakciók lassítják, tehát a sejtek lassabban öregednek, minnek következtében a sok gyümölcs, illetve gyümölcslé fogyasztása még fiatalitásunk megőrzéséhez is hozzájárulhat.

A kvóta: 50 kg

Több nyugati országban, de kiváltképpen Angliában, továbbá az USA-ban az a szokás, hogy nemcsak az ebéd, vagy a vacsora után, hanem a bőséges reggeli előtt is fogyasztanak friss gyümölcslé. Ennek a szokásnak is megvannak a maga előnyei, mert az üres gyomorba került gyümölcslé-alkotórészek így könnyen felszívódnak, s a benne lévő savaknak ingerei élénkítik a bélmozgást, elősegítik az emésztést. Ebből a szokásból is levezethető, az az aránygazság, hogy a gyümölcs mindig jó, különösen ha friss és nyers. Akiknek bélrendszere érzékeny a friss gyümölcsre, azok inkább óvatosan, esetleg főzve fogyasszák.

A világ gyümölcsfogyasztása évente kb. 28 kg/fő. A

hazai fogyasztás évi átlaga személyenként 50 kg körül ingadozik. Kívánatos lenne ezt a mennyiséget 80 kg-ra emelni. Mi legtöbbet almából (az összes fogyasztás 30—35 százaléka), barackfélékből és dinnyékből fogyasztunk.

Vitaminok

A gyümölcslevek jelentős vitamintartalma nagymértékben hozzájárul egész év folyamán a szervezet vitaminellátásának biztosításához. Különösen kiemeljük az almafélékből készült levét, amelyben a vitaminok sorában a B, B₂, C és nikotinsavat is megtaláljuk. Ásványi anyagai között a szervezet számára olyan értékes anyagok vannak, mint a kalcium, a vas és a foszfor. Szerves savai közül a legjelentősebb az almasav. Ugyanezeket az értékmérőket elmondhatjuk pl. az őszibarackról is, amelynek igen kellemes íz és aromaanyagát az ize-bor-milacetát adja.

A további törekvések megvalósulása során a fogyasztó bőségesen számíthat majd a legkülönbözőbb gyümölcslevek, ízesített zöldségkészítményekre és egy bizonyos újkévtalra, amelyet hűtve, 10—12 Celsius-fok hőmérsékleten kell fogyasztani. A szénasavas kávéval olyan hoztátét, ugyanakkor a szervezetre egyáltalán nem ártalmas, anyagokat tartalmaz, amelyek a kávé koffein, illetve alkaloida hatását megszorozni képesek.

A Szeged élelmiszeripari tevékenységében jelentkező új jelenségeket a fogyasztó bizonyára örömmel fogadja s az új termékekkel étrendjét a modern táplálkozás- és élelmizstudományi tanácsoknak megfelelően tudja kialakítani.

Dr. Bányai Jenő

Szeged szobrai

József Attila (1905—1937)

(91.) Nagy proletárköltőnk szegedi szobrát — amely a Dugonics téri egyetemi épület előtt áll — Vargha Imre szobrászművész készítette. Az 1964-ben felavatott alkotást fehér mészkő talapzat tartja.

